

Seděli už dost dlouho v zastrčené skalnaté roklince nad jezerem, když najednou Lily přerušila ticho citově vypjaté chvílky; obrátila ke svému společníkovi svůj líbezný pohled a řekla tlumeným hlasem:

„Opravdu věřím všemu, co říkáte, pane Rosedale, a jsem připravená se za vás provdat, kdykoli si to budete přát.“

Rosedale zrudl až po kořínky svých lesklých vlasů; toto prohlášení ho přimělo vyskočit na nohy. Zůstal před Lily stát s téměř komickým výrazem zmatku.

„Předpokládám totiž, že právě to si přejete,“ pokračovala stále stejným, klidným tónem, „a i když jsem nemohla s vaší nabídkou souhlasit ihned, když jste s ní přišel poprvé, nyní jsem připravena – teď, když vás znám o mnoho lépe – svěřit své štěstí do vašich rukou.“

Mluvila se vznešenou přímostí, kterou dokázala při takových příležitostech obratně použít a jež byla jako široký proud klidného světla, ozařující spletitou temnotu dané situace. V této záři se Rosedale zjevně necítil pohodlně: na chvíli zaváhal, jako by si uvědomoval, že každá ústupová ulička bude nepříjemně osvětlená, a pak se krátce zasmál. Vytáhl zlatou tabatěrku a tlustými prsty, ozdobenými prsteny, vylovil cigaretu se zlatou špičkou, na kterou ještě chvíli mlčky zíral. Pak řekl: „Má milá slečno Lily, je mi líto, jestli mezi námi došlo k malému nedorozumění – ale dala jste mi jasně najevo, že moje nabídka je naprosto beznadějná, takže jsem opravdu neměl v úmyslu ji nyní obnovovat.“

V Lily vzkypěla krev nad hrubostí jeho odmítnutí. Po-dařilo se jí však ovládnout první poryv zlosti a odpověděla s důstojným klidem: „Pak tedy můžu vinit jen sama sebe, pokud jsem ve vás tehdy vzbudila dojem, že moje rozhodnutí je konečné.“

Její hry se slovíčky pro něj vždy byly poněkud náročné, a tak i teď potřeboval chvíli, než si její odpověď srovnal v hlavě. Lily k němu zatím natáhla ruku a dodala s nepatrným náznakem smutku v hlase: „Než si řekneme sbohem, chci vám alespoň poděkovat za to, jak jste o mně tehdy smýšlel.“

Dotek její ruky a jímavá něha v jejím pohledu se v Rosedaleovi dotkly jeho citlivé struny. Byla to právě její dokonalá nepřístupnost a odstup, který dovedla dát najevo i beze slov – to vše mu nejvíc ztěžovalo rozhodnutí, aby se jí vzdal.

„Proč mluvíte o loučení? Cožpak nemůžeme být dobrými přáteli i tak?“ naléhal a nepouštěl přitom její dlaň.

Lily se však klidně vymanila. „A jak si takové přátelství mezi námi představujete?“ odvětila s nepatrným úsměvem. „Že se mi budete dvořit, aniž byste mě požádal o ruku?“

Rosedale se zasmál se znovunabytým klidem.

„Ano, tak nějak si to nejspíš představuji. Já vás mám rád – nevím, jak by vás nějaký muž dokázal nemít rád! –, ale nemíním se s vámi oženit, pokud se tomu dokážu ubránit.“

Stále se usmívala. „Líbí se mi vaše upřímnost, ale obávám se, že naše přátelství sotva může za těchto okolností pokračovat.“ Odvrátila se a šla pryč, jako by tak chtěla ukázat, že dál už si spolu nemají co říct – že se ocitli na konečné. Udělal pár kroků za ní s rozmrzelým pocitem, že tuto hru přece jen vyhrála.

„Slečno Lily –“ začal impulzivně, ale ona se nezastavila; odcházela od něj, jako by ho neslyšela.

Dohonil ji několika rychlými kroky, uchopil ji za paži a naléhal: „Slečno Lily – nepospíchejte ode mě takhle. Vy jste na člověka tak tvrdá – ale pokud vám samotné nevadí mluvit pravdu, pak nevím, proč byste mi neměla dovolit dělat to samé.“

Zastavila se na chvíli s pozdviženým obočím; uhnula přitom podvědomě před jeho dotykem. Před jeho slovy však unikat nehodlala.

„Měla jsem dojem,“ řekla, „že to už jste udělal, aniž byste čekal na mé dovolení.“

„No dobře – ale proč byste si nemohla vyposlechnout důvody, které mě k tomu vedly? Však ani jeden z nás není takový naiva, aby mu trocha jasného rozhovoru uškodila. Já jsem do vás úplně blázen: na tom není nic nového. Jsem teď do vás zamilovaný ještě víc, než jsem byl loni touhle dobou. Jenže musím vzít v úvahu skutečnost, že se situace od té doby poněkud změnila.“

Hleděla na něj stále s tímž ironickým klidem. „Chcete říct, že už nejsem tak žádoucí partie, jako jsem bývala?“

„Ano, přesně to jsem měl na mysli,“ odvětil odhodlaně. „Nechci se zabývat tím, co se stalo. Nevěřím těm povídačkám o vás – nechci jim věřit. Jenže existují, a to, že já jim nevěřím, na situaci nic nemění.“

Zrudla až po spánky, ale podařilo se jí spolknout ostrou odpověď: byla si vědoma, jak naléhavě ho potřebuje, a tak se přinutila dívat se na něj stále klidně. „Když ty klepy nejsou pravdivé, nemění to situaci?“

Vydržel jí čelit pevným pohledem svých vypočítavých oček, který v ní vzbuzoval pocit, že není ničím jiným než nějakým lidským zbožím. „To se možná děje v románech, ale nikoli v reálném životě – tím jsem si jistý. Ostatně vy to víte zrovna tak dobře jako já: pokud si budeme říkat pravdu, pak ji říkejme celou. Loni jsem byl celý divý do manželství s vámi, a vy jste pro mě neměla jediný pohled; letos – nu, zdá se, že byste mě brala. Ptám se: co se změnilo během toho období? Vaše postavení, to je vše. Tenkrát jste si myslela, že můžete mít něco lepšího, a teď –“

„A vy si myslíte, že byste našel lepší?“ přerušila ho kousavě.

„Proč by ne? Asi ano, v jistém smyslu ano.“ Stál před ní s rukama v kapsách pestré vesty, kterou napínal jeho mohutný hrudník. „Podívejte, je to takhle: těch posledních pár let to pro mě byla zatracená dřina, abych si vybojoval své společenské postavení. Myslíte, že se nehodí, abych o tom mluvil? Proč bych se měl rozmýšlet, jestli mám přiznat, že se chci dostat do společnosti? Muži se nestydí mluvit o tom, že touží po závodní stáji nebo po obrazové galerii. A cožpak není záliba ve společnosti taky určitým druhem koníčka? Možná se chci dostat mezi lidi, kteří se ke mně ještě loni otáčeli zády – berte to takhle, jestli vám to tak zní lépe. V každém případě chci mít přístup do nejlepších domů, a také jej pomalu získávám, krůček za krůčkem. Ale vím, že nejrychlejší způsob, jak si proti sobě postavit ty správné lidi, je ukazovat se s těmi nesprávnými – a to je důvod, proč se snažím takovou chybu neudělat.“

Slečna Bartová před ním stála beze slova; její mlčení mohlo znamenat výsměch, anebo naopak jakousi váhavou úctu k jeho otevřenosti. Rosedale po chvíli pokračoval: „Tak to zkrátka je, víte? Jsem do vás zamilovaný víc než kdy předtím, ale kdybych se s vámi teď oženil, všechno bych si navzdýcky pokazil – všechno, co jsem za ty poslední roky vydřel, by šlo k šípku.“

Přijala jeho vysvětlení a podívala se na něj pohledem, z něhož vymizel veškerý náznak zloby. Po spleti společenských lží, v níž se tak dlouho pohybovala, bylo docela osvěžující vstoupit do světla přiznávaných osobních zájmů a neskrývaného prospěchářství.

„Já vám rozumím,“ řekla. „Před rokem bych vám byla k užitku, ale nyní bych byla překážkou. Oceňuji, že jste mi to tak čestně vyložil.“ Napřáhla k němu s úsměvem ruku.

Její gesto mělo opět neblahý účinek na Rosedaleovo sebeovládání. „K čertu, vy jste ale opravdu klasa, opravdu!“ vykřikl, a když se Lily už podruhé obrátila k odchodu, vyrazil ze sebe najednou: „Slečno Lily! Počkejte! Víte přece, že těm báchorčákům nevěřím – věřím tomu, že si je vymyslela žena, která neváhala obětovat vás, aby si zachránila vlastní postavení –“

Lily sebou trhla: bylo snadnější strpět jeho neomalenost než soucit.

„Jste velmi laskavý, ale nemyslím, že bychom to museli ještě dál rozebírat.“

Jenže Rosedaleova vrozená neschopnost chápat jemné nářky vedla k tomu, že její poznámku smetl stranou a naléhal dál: „Ale já to nechci rozebírat – chci vám jen vyložit, jak ten náš případ vidím já.“

Zastavila se proti své vůli, zaujatá novým tónem v jeho řeči i pohledu; pokračoval, aniž by z ní spouštěl zrak: „Je pro mě záhadou, že tak dlouho čekáte, než si to s tou ženou vyřídíte – když máte všechny prostředky ve svých rukou.“ Jeho slova v ní vyvolala úžas, ale mlčky vyčkávala, co ještě uslyší; Rosedale se k ní o krok přiblížil a položil jí přitlumeným hlasem přímou otázku: „Proč nepoužijete ty její dopisy, které jste loni koupila?“

Oněměla úžasem nad jeho dotazem. V jeho předchozích větách spatřovala maximálně nářku na svůj domnělý vliv na Georgea Dorseta; teď viděla, jak dalece se spletla, a údiv ze zjištění, že Rosedale odhalil tajemství těch dopisů, ji na chvíli vyvedl z míry natolik, že jí vůbec nedocházelo, proč jí prozradil, že o nich ví.

Její dočasná ztráta sebevlády mu dala čas, aby svou myšlenku rozvinul: pokračoval rychle, jako by si nechtěl nechat vzít kontrolu nad celou věcí: „Tak vidíte, že vím, jak

si stojíte – a vím, jak dokonale máte tu osobu ve své moci. To zní jako na divadle, že? Ale v těch oposlouchaných divadelních hláškách bývá mnoho pravdy. Pochybuji, že jste ty dopisy koupila jen proto, že sbíráte autogramy.“

Zírala na něj s narůstajícím zmatkem: její jediný jasný vjem byl polekaný pocit z jeho moci.

„Divíte se, jak jsem se o nich dozvěděl?“ pokračoval a při pohledu na její výraz mu hlas zavibroval pýchou. „Možná jste zapomněla, že jsem majitelem Benedicku – ale to teď nechme být. Dopídit se některých věcí je v obchodě moc důležitá dovednost, a já to bral i jako svou osobní záležitost. Protože to je částečně i moje osobní věc, víte – anebo přinejmenším záleží na vás, jestli ji z toho uděláte. Podívejme se na celou situaci přímo: paní Dorsetová vám letos na jaře provedla ohavný kousek – z důvodů, kterými se teď nemusíme zabývat. Každý ví, co je ta paní Dorsetová zač, a ani její nejlepší přátelé by jí nevěřili, kdyby šlo o jejich vlastní zájmy, ani kdyby mluvila pod přísahou. Jenže dokud nejde přímo o ně samé, je mnohem snazší nechat ji dělat, co chce, než se jí postavit – a vy jste prostě padla za oběť jejich lenosti a sobectví. Není to pěkné vysvětlení vašeho případu? Zkrátka, někteří lidé mají za to, že tu nejparádnější odvetu třímáte ve svých rukou: totiž že by se s vámi George Dorset oženil hned zítra, kdybyste mu řekla všechno, co víte, a dala mu tak šanci ukázat té dámě dveře. Já si také myslím, že by to udělal, i když se mi nezdá, že byste o takovou odplatu zrovna stála, a když se na to dívám z obchodního hlediska, řekl bych, že máte pravdu. Z takovéto záležitosti nikdo nevyjde s úplně čistýma rukama, a jediný způsob, jak byste mohla začít znovu, je přimět Berthu Dorsetovou, aby se před vámi stáhla, místo abyste s ní bojovala.“

Odmlčel se na chvíli dost dlouhou k tomu, aby znovu nabral dech, ale ne na tak dlouho, aby Lily poskytl čas k vyjádření nashromážděných námitek; ta však, zatímco Rosedale objasňoval své myšlenky s přímostí muže, který o své věci pranic nepochybuje, postupně zjišťovala, že mu začíná podléhat – že ji přesvědčil pouhou chladnou silou svého projevu. Teď nebyl čas žasnout, jak se dostal k informaci o tom, že získala ty dopisy. Všechny její svět jako by mizel v šeru a zůstávala jen silná záře cesty, jak nyní – podle Rosedaleova výkladu – musí dopisů využít. A po prvním okamžiku už to nebylo zděšení z jeho naléhání, co ji drželo jako očarovanou a podrobovalo ji jeho vůli: byla to spíše hrůza z toho, jak podobné jsou i její vlastní tajné touhy. Oženil by se s ní v tu chvíli, kdyby znovu získala přátelství Berthy Dorsetové; aby ji k tomu pohnula a aby ji přiměla k tichému odvolání všeho, co zapříčinilo rozpad jejich vztahu, stačilo by pouze použít balíček dopisů, který se jí tak zázračně dostal do rukou, a tajně jím té dámě pohrozit. Lily okamžitě došlo, jakou výhodu by měl tento postup oproti takovému, který jí vnucoval chudák Dorset. Úspěch jeho plánu se odvíjel od zasazení otevřené, veřejné rány, kdežto Rosedaleův návrh redukoval celý postup na privátní dohodu, o níž by třetí osoba nemusela mít ani ponětí. Takováto dohoda, kterou vylíčil spíš jako nějakou obchodní transakci, vypadala jako neškodné vzájemné vyhovění si – něco jako převod majetku či změna ve stanovení hranic. Zjednodušovala život v jakési vzájemné ústupky, za které člověk vždy obdrží určitou náhradu – ale Lilyina unavená mysl byla fascinovaná tím snadným únikem ze sféry mravních dilemat do království konkrétních vah a měr.

Naslouchala, a Rosedale podle všeho četl v jejím mlčení narůstající souhlas s navrhovaným plánem i pochopení

všech výhod, které jí předkládal. Když však před ním zůstávala stát pořád beze slov, vyrazil ze sebe: „Chápete snad, jak je to jednoduché, ne? Jenom se ale nenechte unést představou, že je to až moc jednoduché. Je to přece jen o trochu jiné, než kdybyste se do toho pouštěla s čistým rejstříkem. Když už o tom mluvíme, dovolte mi nazvat věci pravými jmény, abychom si všechno vyjasnili. Víte dobře, že by si na vás Bertha Dorsetová nemohla dovolit, kdyby tu nebyly jisté – nu – řekněme jisté malé otazníky z dřívějšíka, co? To se hezkému děvčeti s lakomými příbuznými může stát, řekl bych; zkrátka, stalo se to, a Bertha našla připravenou půdu. Rozumíte, kam mířím? A vy přece netoužíte po tom, aby se ty otáčečky objevily znovu. Jedna věc je dostat Berthu tam, kam chcete – ale vy jí pak musíte zabránit v návratu. Můžete ji dost postrašit – ale jak ji hodláte v tom strachu udržet? Jedině tak, že jí ukážete, že jste stejně silná jako ona. Ani všechny dopisy světa by vám v tom nebyly nic platné, kdybyste na tom byla tak, jak jste teď; ale kdybyste měla někoho, kdo vám bude krýt záda, mohla byste ji uvěznit přesně tam, kde ji chcete mít. Moje účast v téhle záležitosti – to je to, co vám nabízím. Beze mě to prostě nedokážete – nemyslete si ani na chvílku, že ano. Do půl roku byste byla zpátky ve stejných problémech, ne-li v horších; já jsem ale připravený pomoci vám z nich hned zítra, když budete souhlasit. Budete přece souhlasit, že, slečno Lily?“ S poslední větou se nečekaně pohnul směrem k ní.

Jeho slova a pohyb, jímž je doprovázel, pomohly Lily vymanit se ze stavu strnulé podřízenosti, do kterého nevědomě upadla. Světlo přichází do nerozhodné mysli různými cestami a do té její proniklo prostřednictvím ohavného pocitu, když si uvědomila, že její rádoby pomocník automaticky počítá s možností, že mu nevěří a že se ho možná bude

snažit ošidit o jeho podíl na celé záležitosti. Viděla také, že Rosedale kvůli ní v této špinavé hře nehodlá nic riskovat.

Uhnula před ním s prudkým, odmítavým gestem a řekla hlasem, který ji samotnou překvapil: „Vy se mýlíte – naprosto se mýlíte jak ve faktech samotných, tak i v tom, co z nich vyvozujete.“

Rosedale na okamžik ztuhl, zaskočen její překvapivou reakcí – tak odlišnou od té, kterou očekával, jelikož se mu dosud zdálo, že se jím Lily nechává vést. „Co to má k čertu znamenat?! Myslel jsem, že si rozumíme!“

Dočkal se pouze přiškrceného: „Ale ano, teď už vám rozumím!“, na což reagoval náhlým výbuchem zuřivosti: „Takže je to proto, že ty dopisy jsou adresovány jemu, co? No, ať se propadnu, jestli vám za to někdy aspoň poděkuje!“

Kapitola VIII.

Podzimní dny se pomalu přelévají v zimu. Svět, který nemusel pracovat, se opět přesouval z venkova do města. Pátá Avenue, o víkendech ještě pustá, byla znovu od pondělka do pátku plná povozů, jejichž proud stále sílil, a průčelí domů, které ulici lemovaly, se začínala probouzet k životu.

Už před dvěma týdny vyvolaly přechodné zdání znovuoživení koňské dostihy, které následně způsobily zaplnění divadel a restaurací stejnými lidmi, kteří se tam nechávali vidět s touž okázalostí jako na závodisti. Přitom se ve světě slečny Bartové koňské dostihy – i obecnostvo, které lákaly – obyčejně považovaly za zábavu, nad kterou vybraná společnost ohrnuje nos; jenže stejně jako se lenní pán může povyrazit při tancovačce na svých venkovských pozemcích, tak si i vyšší společnost občas dopřává této zábavy.

Paní Gormerová ráda této příležitosti využila, aby ukázala sebe i své koně, a Lily tak dostala možnost objevit se jed-

nou či dvakrát po boku této své přítelkyně v nejokázalejší lóži, která byla k mání. Přes tuto přetrvávající důvěrnost však cítila, že se vztah mezi ní a Mattií změnil. Stále jasněji vnímala, jak se mění Mattiiny názory na společenské uspořádání v jejím okolí. Vypadalo to už jako hotová věc, že právě Lily bude první, kdo padne za oběť novým ideálům své přítelkyně, a dalo se takřka s jistotou předpovědět, že až se Gormerovi usadí ve městě, všechen ruch tamního módního světa bude Mattii Gormerové nápomocný, aby se od Lily snadněji odpoutala. Lily se zkrátka nepodařilo udělat ze sebe nepostradatelnou osobu, či spíš její úsilí zmařil vliv silnější, než jakým disponovala ona. Tímto silnějším vlivem byla moc peněz: společenský kredit Berthy Dorsetové byl založen na imponujícím bankovním účtu.

Lily věděla, že Rosedale nepřeháněl ani v nastínění jejích současných problémů, ani ve vylíčení dokonalosti nabízeného způsobu, jakým by mohla své postavení uhájít. Zatímco Bertha sázela na materiální zázemí, Lilyiny vlohy by jí pomohly nad sokyní zvítězit. Co by takové vítězství znamenalo a jaké nevýhody by naopak přineslo, kdyby se jej vzdala, to Lily docházelo v průběhu prvních zimních týdnů čím dál jasněji. Až dosud namlouvala sama sobě, že se jen dočasně pohybuje mimo hlavní společenský proud; když se ale vrátila do města a snažila se dát dohromady své roztržité aktivity, již holý fakt, že nedokázala přirozeně vklouznout do starých zvyklostí, jí ukázal, že je z tohoto proudu zkrátka vyloučena. Když člověk přestal být součástí ustáleného chodu sezony, poznenáhlu vplul do společenské neexistence. Lily si přes všechno své neuspokojené snění takovou možnost nikdy doopravdy nepředstavila: bylo celkem snadné opovrhovat okolním světem, ale zcela jistě bylo obtížné najít nějakou jinou vhodnou končinu. Smysl

pro ironii ji zcela neopustil, a tak se dokázala ušklíbnout sama nad sebou, když si uvědomila, jak ohromnou cenu pro ni náhle mají i ty nejnudnější a nejnicitnější střípky jejího dřívějšího života. Někdejší otroctví pro ni nabylo kouzelného nádechu až teď, když z něj byla proti své vůli vysvobozena: všechno to psaní dopisů, předávání navštívenek, nucené prokazování zdvořilostí starším i hlupákům, snášení nudných večerů s úsměvem – jak příjemně by tyto povinnosti vyplnily prázdnotu jejich současných dní! Jistěže stále rozdávala navštívenky a zůstávala s úsměvem a statečnou vytrvalostí na očích svému světu; neutrpěla dokonce ani žádnými hrubými odmítnutími, na která někdy jejich oběti reagují léčivým despektem. Společnost se od ní neodvracela, prostě jen volně plynula kolem ní, nevšímavá, zaujatá jinými lidmi – k dovršení Lilyina kalichu hořkosti a ponížené pýchy jí dávala zakusit, jak moc byla pouhým výtvozem její přízně.

Na Rosedaleův návrh tehdy reagovala s tak bezprostředním opovržením, že to téměř překvapilo i ji samotnou: neztratila svou schopnost prudkých výbuchů nelibosti. Nedokázala však dýchat dlouho v těch mravních výšinách, nebyla zrovna vychovávána v rozvíjení vytrvalé morální síly. Po čem skutečně toužila – a k čemu se cítila být předurčena –, to bylo takové postavení, ve kterém by nejušlechtlejší přístup byl zároveň také nejsnazší. Až doposud si dokázala udržovat sebeúctu občasnými projevy vzdoru. Když uklouzla, postavila se znovu na nohy, a až později si uvědomila, že se pokaždé ocitla na úrovni o něco nižší. Rosedaleův plán odmítla impulzivně, celá její bytost se proti němu vzpouze-la; ještě si neuvědomila, že se už jen tím, že mu naslouchala, naučila žít s myšlenkami, které pro ni kdysi byly nepřijatelné.

Pro Gertu Farishovou, která na Lily dohlížela laskavějším, byť méně bystrým okem, než měla paní Fisherová, byly výsledky tohoto boje již zřetelně viditelné. Jednání své přítelkyně sice zcela nerozuměla, ale viděla, jak se vášnivě ponořila do zničující taktiky „sebeudržení“. Svému někdejšímu snu o tom, jak se Lily změní v důsledku svého neštěstí, se teď Gerta mohla leda posmívat; pochopila, že Lily nepatří k lidem, které jejich pád poučí o nedůležitosti toho, co ztratili. Tím spíš ale Gertě připadalo, že její přítelkyně potřebuje ještě více soucitu a pomoci.

Ta se však u ní se po svém návratu do města moc často neobjevovala. Něco v Gertině mlčenlivém, tázavém zájmu jí dráždilo: cítila, že nemůže vykládat o svých skutečných potížích někomu, kdo vyznává úplně jiné hodnoty než ona, a omezenost Gertina života, která pro ni kdysi mívala kouzlo odlišnosti, jí nyní až příliš bolestně připomínala hranice, do nichž se v poslední době scvrkla její vlastní existence. Když se jednoho odpoledne, po dlouhém odkládání, konečně odhodlala Gertu zase navštívit, dolehly na ni tyto pocity omezených možností s nezvyklou silou. Chůze po Páté Avenue, rozkládající se před ní v záři ostřejšího zimního slunce, nekonečné procesí přezdobených povozů – ve kterých každou chvíli zahlédla čtvercovými okénkem profily známých tváří, sklánějících se nad seznamy návštěv, nebo ruce, podávající doprovázejícím sluhům dopisy a navštívenky –, ten pohled na neustále se otáčející kola velkého společenského stroje dopadal na Lily tak, že si víc než kdy jindy uvědomovala, jak uzoučké a příkré je schodiště ke Gertině bytu a jak tísnivá je slepá ulička života, k níž vede. Byly to nudné schody, odsouzené k tomu, aby po nich šlapali nudní lidé. Kolik tisíc takových bezvýznamných figurek v tuto chvíli na celém světě asi šlape na

horu a dolů po podobných schodištích? Figurek stejně nezajímavých a ošumělých, jako byla starší dáma v černých, splhlých šatech, s níž se Lily právě minula na Gertiných schodech.

„To byla chudák slečna Jane Silvertonová – přišla se se mnou poradit. Chtějí se sestrou dělat nějakou práci, aby se uživily,“ vysvětlovala Gerta, když Lily uvedla do svého obývacího pokoje.

„Aby se uživily? To jsou na tom tak špatně?“ zeptala se Lily s náznakem podrážděnosti v hlase: nepřišla sem poslouchat, jak zle jsou na tom jiní lidé.

„Obávám se, že jim už nezbylo vůbec nic. Všechno spol-kly Nedovy dluhy. A to si dělaly takové naděje, víš, když se rozešel s Carry Fisherovou; myslely si, že Bertha Dorsetová na něj bude mít dobrý vliv, jelikož se nezajímá o karetní hry a – nu, mluvila tak hezky s chudákem slečnou Jane, prý že má pocit, jako by byl Ned něco jako její mladší bratr, a že ho chce vzít s sebou na plavbu na jachtě, takže on nebude mít žádnou příležitost hrát karty a dostane šanci toho úplně nechat a dostihů taky... a pustí se zase do literární práce.“

Slečna Farishová ze sebe vyrazila povzdech. „Ale to není všechno. A také to není to nejhorší. Vypadá to, že se Ned potom s Dorsetovými pohádal, anebo aspoň mu teď Bertha nechce dovolit, aby ji navštěvoval, a on je kvůli tomu tak nešťastný, že znovu propadl hraní a začal se stýkat s nejruznějšími pochybnými lidmi. A sestřenka Grace Van Osburghová ho obvinila, že má strašně špatný vliv na Freddyho, který letos na jaře odešel z Harvardu a od té doby ho stále vidí s Nedem. Pozvala si slečnu Jane a udělala jí hroznou scénu. Byli u toho Jack Stepney a Herbert Melson, a ti pak rekli slečně Jane, že Freddy vyhrožoval, že si prý vezme

Edith Whartonová

nějakou strašlivou ženu, se kterou ho seznámil Ned, a že prý si s ním nevědí rady, protože teď, co je plnoletý, má už své vlastní peníze. Dovedeš si asi představit, jak hrozně bylo slečně Jane. Přišla hned za mnou a podle všeho si myslela, že kdybych jí sehnala nějakou práci, dokázala by vydělat tolik, aby mohla zaplatit Nedovy dluhy a poslat ho pryč – bojím se, že vůbec netuší, jak dlouho by jí trvalo, než by mohla zaplatit jediný jeho večer, strávený u bridže! Byl v dlužích až po uši, když se vrátil z té plavby – neumím si představit, jak je možné, že utratil o tolik víc, když byl s Berthou, než když byl pod Carryiným vlivem. Ty tomu rozumíš?“

Lily na její otázku reagovala s netrpělivým posunkem: „Má milá Gerto, já vždycky rozumím tomu, že lidé utratí mnohem víc – a nikdy nemám ani tušení, jak by mohli utratit méně!“ Odložila kožesiny a usadila se do Gertiny leňošky; Gerta se zatím zabývala čajovými šálky.

„A co tedy budou ty slečny Silvertonovy dělat? Jak se chtějí uživit?“ zeptala se Lily a uvědomovala si přitom, že v jejím hlase stále zaznívá podrážděný tón. Tohle téma bylo rozhodně to poslední, o kterém se chtěla bavit – skutečně ji to ani v nejmenším nezajímalo –, ale zároveň se jí náhle zmocnila jakási zvrácená zvědavost, jak se ty dvě bezbarvé, seschlé oběti Silvertonových citových experimentů miní popasovat s krutou nouzí, podobnou té, která již takřka klepe i na její vlastní dveře.

„Já nevím – snažím se jim něco sehnat. Slečna Jane moc pěkně nahlas čte – ale je tak těžké sehnat někoho, kdo si chce nechat předčítat. Slečna Annie trochu maluje...“

„Ach, já vím – jabloňové květy na psací podložky; přesně to, co budu muset zanedlouho dělat i já!“ vykřikla Lily a vyskočila tak prudce, až málem porazila Gertin křeh-

ký čajový stoleček. Sklonila se, aby narovнала šálky, a pak klesla zpátky do lenošky. „Pokaždé zapomenu, že tu není dost místa na takovéhle výbuchy – v malém bytě se prostě člověk musí chovat způsobně... Ach, Gerto, mně nebylo souzeno, abych byla dobrá,“ povzdechla si.

Gerta zvedla ustaraný zrak k Lilyině bledé tváři, ve které svítily oči zvláštním, nevyspalým třpytem.

„Vypadáš hrozně unaveně, Lily; vezmi si čaj a já ti dám tenhle polštářek, aby sis mohla pěkně pohovět.“

Slečna Bartová si vzala šálek s čajem, ale polštář nevlídně odstrčila. „Tohle nechci! Nechci si pohovět – to bych totiž rovnou usnula!“

„Nu, a proč ne, má milá? Budu zticha jako myška,“ ujišťovala ji Gerta.

„Ne! Ne! Nesnaž se být potichu – mluv se mnou! Ne-nech mě usnout! V noci nemůžu spát, a odpoledne bych usnula, sotva si sednu.“

„Ty nemůžeš v noci spát? A odkdy?“

„Ani nevím – nepamatuji se.“ Zvedla se a odložila prázdný šálek na čajový podnos. „Ještě jeden, prosím, a silnější; kdybych teď nezůstala vzhůru, v noci bych pak viděla samé hrůzy!“

„Jenže ty budou tím horší, když budeš pít tolik čaje.“

„Ne – ne, jen mi ještě nalej. A nech si, prosím tě, to kázání,“ řekla Lily rozkazovačně. V jejím hlase zazněla výstraha a Gerta si všimla, jak se Lily třese rukou, kterou natahovala pro další šálek.

„Ty ale opravdu vypadáš vyčerpaně. Musíš být nemocná –“

Lily položila s úlekem šálek. „Vypadám jako nemocná? Je to na mně vidět?“ Vstala a rychle přešla k malému zrcadlu nad psacím stolem. „To je ale strašné zrcadlo – vybledlé a samý flek. V tom by vypadal hrozně každý!“ Odvrátila

se a upřela na Gertu žalostný pohled. „Proč mi říkáš takové ohavné věci, ty hloupá?! Vždyť víš, že někomu stačí říct, že vypadá nemocně, a už se rozstůně! A když někdo vypadá jako nemocný, znamená to, že vypadá hrozně.“ Vzala Gertu za zápěstí a táhla ji až k oknu. „Stejně ale chci vědět pravdu. Podívej se na mě pořádně, Gerto, a řekni: jsem ošklivá?“

„Jsi dokonale krásná, Lily: oči ti září, tváře máš najednou tak růžové –“

„Aha! Takže byly bledé, odporně bledé, když jsem přišla? Proč mi neřekneš po pravdě, že vypadám jako troska? Oči se mi teď sice lesknou, ale to jen proto, že jsem tak nervózní – ráno bývají jako z olova. A taky vidím, jak se mi objevují nové vrásky v obličejí – od všech těch starostí a zklamání! Každá bezesná noc mi vždycky přidá další, a spát nemůžu; jak bych mohla, když musím pořád dokola přemýšlet o samých děsivých věcech?“

„O jakých děsivých věcech přemýšlíš?“ zeptala se Gerta a jemně přitom vymanila svá zápěstí z horečného stisku Lilyiných prstů.

„O jakých věcech? Tak třeba o chudobě – především o ní, a nic horšího k přemýšlení neznám.“ Lily se odvrátila a zabořila se zase do lenošky vedle čajového stolku, najednou k smrti unavená. „Před chvilkou ses mě ptala, jestli dovedu pochopit, proč Ned Silverton utrácí tolik peněz. Ovšemže dovedu – utrácí je za život s bohatými lidmi. Ty si možná myslíš, že žijeme z bohatých, spíš než bychom žili s nimi – a to je částečně pravda, jenže za tohle privilegium musíme pěkně zaplatit! Jíme jejich večeře, pijeme jejich víno, kouříme jejich cigarety, jezdíme v jejich kočárech a sedáváme v jejich lóžích v opeře a v jejich automobilech – ano, to všechno děláme, ale za každou z těchto výhod zaplatíme pořádnou daň! Muž ji platí vysokým spropitným

služebnictvu, květinami a dárky, tím, že hraje karty o peníze nad své možnosti a – a spoustou dalších věcí; všechny ho něco stojí. Nu, a žena také platí spropitným a kartami – ano, musela jsem znovu začít hrát bridž! – a chodí k nejlepším švadlenám, aby měla ty správné šaty pro každou příležitost, a platí i tím, že musí být pořád svěží a krásná a zábavná!“

Lily se odmlčela; na okamžik vyčerpaně zvrátila hlavu a zavřela oči. Jak tak spočinula s poněkud pootevřenými bledými rty a s očima přikrytými unavenými víčky, všimla si Gerta překvapeně, jak se její tvář změnila: jako by popelavé denní světlo náhle odplavilo všechnu vyumělkovanou svěžest obličjeje. Pak Lily vzhledla, a vypadala zase jako předtím.

„Moc vesele to nezní, vid? A také to veselé není – jsem unavená k smrti! A přesto mě pomyslení, že bych se toho všeho měla vzdát, bezmála zabíjí – v noci z toho nemůžu spát, a proto tak potřebuji tvůj silný čaj. Ale takhle to už dál nejde, víš – zakrátko vyčerpám všechny své možnosti. Ale co dál? Z čeho pak budu, pro všechno na světě, žít? Už se vidím, jak dopadnu stejně jako ty ubohé slečny Silvertonovy, jak budu obcházet zprostředkovatele práce a zkoušet prodávat malované psací podložky! Takhle to zkouší tisíce a tisíce žen, a všechny vědí lépe než já, jak vydělat nějaký dolar!“

Zase vyskočila ze svého místa a vrhla pohled na hodiny. „Je pozdě, už musím jít – mám schůzku s Carry Fisheroovou. Nedívej se na mě tak ustaraně, hlupáčku – nemysli už na ty nesmysly, co jsem ti tady napovídala.“ Postavila se znovu před zrcadlo a načechrávala si vlasy; stáhla závojíček a zručně si upravila kožešiny. „Samozřejmě že to zatím nedošlo ke zprostředkovatelnám práce a malovaným psacím podložkám; ale jsem na tom teď opravdu trochu hůř, a tak

Edith Whartonová

kdybych narazila na nějakou práci – třeba na nějaké psaní dopisů, sestavování seznamů hostů nebo něco takového –, pomohlo by mi to překlenout dobu, než mi vyplatí to dědictví. A Carry slíbila, že pro mě najde někoho, kdo shání osobní tajemnici – vždyť víš, že její specialitou jsou bezmocní boháči.“

Slečna Bartová neprozradila Gertě plnou šíři své úzkosti. Ve skutečnosti potřebovala peníze velmi naléhavě, aby mohla provést všechny běžné týdenní platby, kterým se nešlo vyhnout, ba ani odložit se nedaly. Mohla by dát výpověď z apartmánu a vzít zavděk stísněnými podmínkami penzionu anebo prozatímním ubytováním v obývacím pokoji Gerty Farishové, ale i tak by jen odložila problém, před kterým stála; zdálo se jí proto moudřejší – stejně jako příjemnější – zůstat tam, kde byla, a sehnat nějaký způsob, jak si vydělat na živobytí. O možnosti, že bude muset něco podobného dělat, nikdy zatím vážněji neuvažovala, a když objevila, že ve vydělávání na chleba bude pravděpodobně stejně bezradná a nemožná jako ubohá slečna Silvertonová, zasadilo to jejímu sebevědomí těžkou ránu.

Byla zvyklá považovat se za energickou a vynalézavou ženu, a tak ji vždy vnímalo i její okolí: jako osobu, která si s vrozenou šikovností dokáže poradit v každé situaci, v níž se ocitne. Měla nyní mlhavou představu, že by se toto její umění mohlo hodit nějaké ženě, která potřebuje společenské vedení; bohužel se schopnost říkat a dělat správné věci

dá jen těžko nabízet na trhu práce, a tak i vynalézavost paní Fisherové zprvu selhala: vyhmátnout v hojnosti Lilyiných půvabů pracovní žílu nebylo snadné. Paní Fisherová už mnohokrát dokázala svým přítelkyním pomoci vydělávat si na živobytí; legitimnější způsoby výdělku však byly častokrát nad její možnosti, stejně jako nad schopnosti trpítelek, které ji prosily o pomoc. Také fakt, že Lily nedokázala využít příležitosti, která se jí už jednou naskytl, by mohl být záminkou k tomu, aby se zřekla dalšího úsilí v její prospěch, ale nevyčerpatelná laskavost paní Fisherové dokázala vytvářet i umělou poptávku na naléhavou nabídku. Okamžitě se v této věci angažovala i pro slečnu Bartovou, a výsledkem jejího úsilí bylo nyní oznámení, že „něco našla“.

Gerta po Lilyině odchodu žalostně přemítala o nepříjemné situaci své přítelkyně a o své neschopnosti pomoci jí. Bylo jí jasné, že Lily zatím po takové pomoci, kterou by jí mohla nabídnout, ani netouží. Gerta pro ni neviděla jinou záchranu, než zcela změnit životní styl a vzdát se všech starých známostí, odpoutat se od minulého života – jenže Lilyina energie a síla se soustředila právě na to, aby tyto vztahy zůstaly zachovány, aby s nimi byla spojována, dokud bude možno celou tuto iluzi udržet při životě. I když se Gertě takový přístup zdál ubohý, nemohla Lily soudit tak přísně, jako by to udělal například Selden. Gerta nezapomněla na tu noc plnou emocí, kdy si s Lily ležely v náručí a kdy se jí zdálo, že se krev z jejího srdce přelévá do srdce její pří-

telkyně. Obětí, kterou tehdy přinesla, jí však nyní připadala dost marná – nenacházela v Lily ani stopy nějakého vlivu tehdejší vypjaté chvíle. V Gertě se za celá dlouhá léta, během nichž přicházela do styku s velkým utrpením, posilovala citlivost, něha a trpělivost, s jakou se dovedla věnovat svým záměrům bez ohledu na to, jak dlouho bude trvat, než dosáhne cíle. Nyní si ovšem nemohla odepřít alespoň útěchu starostlivé porady se Seldenem, s nímž po jeho návratu z Evropy obnovila staré příbuzenské styky.

Selden si nikdy žádné změny v jejich vztahu nevšiml. Gertu našel takovou, jakou ji opustil, jednoduchou, skromnou a oddanou – snad jen s o něco větším pochopením pro záležitosti srdce, uvědomil si, ale nijak nad tím nehloubal. Gerta sama by si ještě před nějakým časem ani nedovedla představit, že by s ním znovu dokázala volně mluvit o Lily Bartové, ale tajné osobní pocity, které dříve skrývala hluboko v srdci a jež nevedly k žádnému cíli, jako by se postupně přetavily do všeobjímajícího proudu lidského porozumění.

Příležitost sdělit Seldenovi všechny své obavy dostala Gerta teprve asi dva týdny po Lilyině návštěvě. Selden se ke své sestřence dostavil na nedělní návštěvu; přežil staromódní odpolední čajový sedánek, kterého se účastnilo ještě pár dalších hostů, neboť v Gertině pohledu přečetl touhu po soukromém rozhovoru. Sotva se za posledním návštěvníkem zavřely dveře, přikročila Gerta k tématu, které ji trápi: zeptala se ho, kdy se viděl se slečnou Bartovou naposledy.

Překvapilo ji, že se Selden zarazil a nějakou dobu mlčel, než konečně odpověděl: „Neviděl jsem ji vůbec – co se vrátila, nikdy se mi nepodařilo setkat se s ní.“

Nyní zůstala na okamžik zticha Gerta; ostatně, stále ještě byla na vázkách, má-li se svému bratranci svěřit s obavami ohledně Lilyiny záležitosti. Pomohl jí však svou další po-

známkou: „Viděl bych ji rád – jenže se zdá, že od té doby, co se vrátila z Evropy, je pořád velice zaujatá společností kolem Gormerových.“

„Je hodně nešťastná.“

„Nešťastná z toho, že je s Gormerovými?“

„Ach, nemám jí za zlé, že se s nimi spřátelila – ostatně s tím je teď podle všeho také konec. Jistě víš, že se k ní lidé chovají velmi nelaskavě od doby, co se s ní Bertha Dorsetová tak pohádala.“

„Bože!“ zvolal Selden, vyskočil rázně ze židle a odpochoval k oknu, kde zůstal stát s pohledem upřeným do tmavnoucí ulice. Jeho sestřenka zatím vykládala dál: „Opustila ji i Judy Trenorová a její vlastní rodina ji nechala na holičkách – a to všechno jenom proto, že o ní Bertha prohlašuje ty hrozné věci. A je teď velmi chudá – jak víš, paní Penistonová ji odbyla jenom malým odkazem, a to jí předtím dávala na srozuměnou, že bude dědit všechno.“

„Ano, vím,“ přisvědčil Selden stručně. Obrátil se zpátky do místnosti, ale jen proto, aby začal neklidnými kroky měřit nevelký prostor mezi dveřmi a oknem. „Ano – zachovali se k ní hanebně; ale bohužel to je právě ta věc, jakou jí člověk, který jí chce ukázat svůj soucit, nemůže říct.“

Jeho slova vyvolala v Gertě slabý záchvěv zklamání. „Však by se našel nějaký způsob, jak bys jí mohl projevit svou účast,“ nadhodila.

Selden si k ní s lehkým smíchem přisedl na malou pohovku umístěnou u krbu: „Tak povídej, co máš na mysli, ty nenapravitelná misionářko!“

Gerta se začervenala a její ruměncem byl na chvíli jedinou odpovědí. Pak se pokusila vyjádřit jasněji: „Pořád myslím na to, že jste bývali báječnými přáteli – že jí vždycky ohromně záleželo na tom, co si o ní myslíš; když se teď

od ní odvrátíš, bude to pokládat za projev toho, jak o ní smýšlíš, a dovedu si představit, že z toho bude ještě nešťastnější.“

„Má drahá holčičko, nesnaž se tomu přikládat větší váhu tím, že jí budeš připisovat všechny své vlastní pocity.“ Selden se nedokázal přimět, aby ve svém hlase potlačil suchý, střízlivý tón; když ale postřehl Gertin zmatený pohled, dodal mírněji: „I když strašně přeháníš důležitost čehokoli, co bych pro slečnu Bartovou mohl udělat, udělám to rád, pokud to po mně chceš.“ Položil ruku na její a chvíli tak mlčky zůstal. Tento dotek, u nich dvou tak ojedinělý, patřil k těm, jimiž se doplňují skryté rezervoáry citu. Gerta měla pocit, že Selden přikládá její žádosti stejnou závažnost, jakou se ona domnívala vyčíst z jeho odpovědi, a dojem, že se mezi nimi všechno vyjasnilo, jí pomohl snadněji najít další slova.

„V tom případě to po tobě opravdu chci. Žádám tě o to, protože Lily mi jednou řekla, jak moc jsi jí pomohl, a teď potřebuje pomoc mnohem víc než kdy dřív. Však víš, jak je odjakživa závislá na pohodlí a luxusu – jak nenávidí všechno, co je ošuntělé, ošklivé nebo nepohodlné. Ona za to nemůže, vychovali ji v tomhle duchu a ona se z těch postojů zkrátka nedokáže vymanit. Jenže teď přišla o všechny ty věci, o které stála, a lidé, kteří ji naučili o ně stát, ji taky opustili. Připadá mi, že kdyby jí někdo mohl podat ruku a ukázat jí druhou stranu světa – ukázat jí, kolik pěkných věcí jí i tak v životě zbývá a kolik dobrého je i v ní samotné –“ Gerta se zarazila, náhle polekaná vlastní výmluvností. Zastavila ji i marná snaha vyjádřit jasně to, co neurčitě cítila: touhu napravit a zachránit svou přítelkyni. „Já sama jí pomoci nemůžu – nemám na ni takový vliv,“ pokračovala. „Myslím taky, že se bojí, aby mi nebyla na obtíž. Když tu byla

naposledy – už jsou to dva týdny –, vypadala, že si dělá obrovské starosti o svou budoucnost: říkala, že jí Carry Fisherová zkouší najít nějaké zaměstnání. Před několika dny mi napsala, že přijala místo jakési osobní tajemnice, takže si o ni nemusím dělat obavy – všechno je prý v pořádku. Psala, že až bude mít čas, přijde a všechno mi o tom řekne. Jenže nepřišla, a já mám zábrany jít za ní, protože se nechci vnucovat, když mě tam možná nechce. Jednou, když jsme byly ještě malé, jsem jí běžela naproti – hrozně dlouho jsme se neviděly – a políbila jsem ji, a ona mi tehdy řekla: ‚Ger- to, prosím tě, nikdy mě nelíbej, dokud tě o to nepožádám.‘ A požádala mě o to asi tak minutu nato. Ale od té doby jsem vždycky čekala, až si řekne.“

Selden poslouchal mlčky a soustředěně. Jeho úzká tma- vá tvář neměnila výraz, neprozrazovala žádné emoce. Když Gerta domluvila, slabě se usmál a poznamenal: „V tom případě – když jsi sama zjistila, že je moudré vyčkat – nechápu, proč na mě naléháš...“ Spatřil však ustaraný apel v jejích očích, a nechal větu nedokončenou. Místo toho se zvedl k odchodu a řekl přitom: „Udělám, co si přeješ, a když se mi to nepodaří, nebudu ti to dávat za vinu.“

Selden nechal svou sestřenku, aby se domnívala, že se nevi- děl se slečnou Bartovou, protože tomu okolnosti nepřály – to však nebyla tak docela pravda, neboť se jí ve skutečnosti snažil vyhnout. Zpočátku úzkostlivě čekal na její návrat: kdykoli si připomněl jejich poslední hodinu v Monte Car-

lu, zaplálo v něm rozhořčení. Lily ho však zklamala svým prodléváním v Anglii, a když se konečně objevila, Seldena zrovna pracovní povinnost odvolala na Západ; jakmile se vrátil, dozvěděl se, že Lily odjela na Aljašku s Gormerovými. Tohle její nové, nečekané přátelství dokonale zchladilo jeho touhu uvidět ji. Pokud mohla v momentě, kdy se její život podle všeho ocitl v troskách, bezstarostně svěřit jeho nápravu takovým lidem, pak to svědčilo o tom, že události svého života nepovažuje za nenapravitelné. Každý krok, který podnikla, jako by ji odnášel dál a dál z té krajiny, ve které se spolu jednou či dvakrát v zářivé chvíli ocitli. Když si tuto skutečnost připustil a přežil první nápor bolesti, kterou mu to přineslo, pocítil jakousi nevítanou úlevu. Bylo pro něj mnohem jednodušší posuzovat slečnu Bartovou podle jejího obvyklého chování než podle vzácných odchylek, jež mu ji tak znepokojivě vehnaly do cesty; každý její čin, který učinil návrat oněch vzácných chvil ještě nepravděpodobnějším, posiloval jeho pocit ulehčení, s nímž se vrátil ke svému původnímu pohledu na ni.

Jenže slova Gerty Farishové způsobila, že si uvědomil, jak málo byl tento pohled skutečně jeho přesvědčením. S myšlenkou na Lily Bartovou nedokázal žít poklidně. Když slyšel, že potřebuje pomoc – i tak vágní pomoc, jakou jí mohl nabídnout on –, soustředil se v myšlenkách jen na ni, a než došel na ulici, přesvědčil natolik sám sebe, že prosba jeho sestřenky má své opodstatnění, že zamířil rovnou k jejímu hotelu.

Jeho horlivost se tam dočkala studené sprchy, když se dozvěděl, že se slečna Bartová odstěhovala. Naléhal tak dlouho, až si recepční vzpomněl, že zanechala svou novou adresu; začal ji hledat v knihách.

Bylo hodně zvláštní, že Lily takovýto krok provedla, aniž o něm dala Gertě Farishové vědět. Recepční pátral tak dlouho, až se Seldenův neklid stačil proměnit v obavy; konečně obdržel proužek papíru, na kterém stálo: „U paní Normy Hatchové, hotel Emporium“. Seldenova starost se přelila v nevěřící údiv, a ten pak v pocit ošklivosti, s nímž roztrhl papír v půli. Otočil se na podpatku a vyrazil spěšně k domovu.

Kapitola IX.

Když se následující ráno po svém přestěhování do hotelu Emporium Lily probudila, jejím prvním pocitem bylo čistě fyzické uspokojení. Kontrast mezi prostředím, ve kterém ještě včera žila, a tím současným jen ještě zvyšoval její požitek z toho, že leží v pohodlné posteli na měkkých poduškách a přes sluncem zalitý pokoj vidí, jak na ni u krbu čeká lákavě prostřený stůl se snídaní. Analyzovat situaci a zkoumat vlastní nitro, to může odložit na později; v tuhle chvíli ji netrápil ani okázalý přepych čalounění, ani chaotické uspořádání nábytku. Pocit, že zase jednou může spochynout v pohodlí, které ji jako nějaký měkký, tlustý obal dokáže ochránit od všeho rušivého, účinně zapuzoval jakékoli známky kritického hodnocení vlastní situace.

Když se předešlý den odpoledne byla představit dámě, k níž ji nasměrovala Carry Fisherová, uvědomovala si, že vstupuje do nového světa. Carry jí paní Normu Hatchovou

(která se ke svému původnímu jménu vrátila po svém posledním rozvodu) vylíčila dost neurčitě. Řekla jen, že je to žena, která „přichází ze Západu“, a to s pěkně velkými penězi. Stručně řečeno, Norma Hatchová byla bohatá, bezradná, bez vybudovaného společenského postavení – zkrátka objekt vhodný pro Lilyino vedení. Paní Fisherová nespécifikovala, kam přesně by měla Lily v tomto úkolu dojít; přiznala se dokonce, že paní Hatchovou vlastně nezná. Dozvěděla se o ní od Melvilla Stancyho, který byl povoláním právníkem, ale především Falstaffem v jisté vrstvě rozjařené společenské smetánky. Dalo by se říct, že pan Stancy tvořil spojení mezi světem Gormerových a tím poněkud temnějším, do kterého nyní vstupovala i slečna Bartová. Má-li však být svět paní Hatchové popsán jako „temnější“, pak je třeba tento výraz opravdu chápat přeneseně: ve skutečnosti se Lily ocitla v prudké záři elektrických světél, odrážejících se od záplavy ozdobných prvků a růžového damašku, z něhož ona dáma vystupovala jako Venuše ze své mušle. Toto přirovnání se přímo nabízelo: v krásné tváři paní Hatchové svítily nádherné veliké oči, jejichž utkvělý pohled vyvolával dojem čehosi uvězněného a ukazovaného pod sklem. Ihned vyšlo najevo, že je o několik let mladší než Lily a že pod vší její okázalostí, nápadností šatů i útočností hlasu přetrvává nevykořenitelná nevinnost, jež se u žen jejího světa tak překvapivě vyskytuje souběžně s jejich zarážejícími zkušenostmi a výstřelky.

Prostředí, v němž se Lily nyní ocitla, pro ni bylo stejně cizí jako jeho obyvatelé. Nebyla zvyklá na svět módního newyorského hotelu – svět přetopený, příliš čalouněný, přecpaný technickými vymoženostmi pro uspokojení široké škály nejrůznějších potřeb; výtobytky světa kultury v něm však byly stejně nedosažitelné jako třeba na poušti. V tomto ovzduší třpytu a jasu se pohybovaly bezbarvé bytosti,

čalouněné stejně bohatě jako nábytek kolem, a nechaly se apaticky unášet přílivem a odlivem: z restaurací do koncertní haly, ze zimní zahrady do hudebního pavilonu, z „umělecké výstavy“ do krejčovského salonu. Skvělí koně či honosně vybavené automobily čekají, až budou moct odvézt tyto dámy do města; ty se odtud vracejí ještě umdlenější, nejspíš vahou svých sobolích kožešin, aby se opět nechaly vtáhnout zpátky do ubíjející setrvačnosti hotelové rutiny. Kdesi daleko za nimi, v pozadí jejich životů, existovala zcela jistě nějaká skutečná minulost, oživená lidskými skutky: i ony samy byly pravděpodobně produktem silné tížádstivosti, vytrvalého úsilí, rozmanitých vztahů a střetů s drsnou životní realitou. Nyní však v nich samotných nebylo více života než v prázdných verších básníků.

Lily nepotřebovala být v tomto bezkrevném světě dlouho, aby objevila, že paní Hatchová je zde nejpodstatnější postavou. Neurčité obrysy její bytosti počal do pevnější podoby přetvářet pan Melville Stancy. Tento muž, který se velmi okázale prezentoval, podněcoval pořádání různých přátelských setkání a posílal stodolarové bonboniéry, přesadil paní Hatchovou z prvního schůdku jejího rozvoje na vyšší stupeň: do prostředí velkoměstského hotelového života. On to byl, kdo pro ni vybral koně, za něž později získala na přehlídce modrou stuhu; to on ji představil fotografovi, který jí udělal takové portréty, že se staly ozdobou nedělní přílohy v novinách; to on dal dohromady skupinu lidí, jež pak představovala její společenský svět. Zatím to byla celkem malá společnost, mezi jejímiž různorodými figurkami ještě přetrvávaly velké liduprázdné prostory. Lily netrvalo dlouho, než poznala, že řízení už v rukou pana Stancyho neleží: jak se často stává, žák překonal svého učitele – a paní Hatchová si už uvědomila výšiny elegan-

ce a rozsah přepychu mimo svět hotelu Emporium. Tento objev v ní rychle vyvolal touhu po dokonalejším vedení, po obratné ženské ruce, která by uměla dát správný tón její korespondenci, správný švih jejím kloboukům a správné pořadí jednotlivým položkám na jejích jídelničcích. Chtělo to zkrátka vedení slečny Bartové, které se mělo stát zárukou žádoucího rozvoje klíčícího společenského života. Lilyiny povinnosti osobní tajemnice byly omezeny pouze tou skutečností, že paní Hatchová jaksi dosud neměla komu psát.

Stejně jako celá paní Hatchová, i její denní zvyklosti se Lily zdály zvláštní: nesly znaky téměř orientální lenosti a neuspořádanosti – a zejména ta byla pro její spolčnici krušná. Paní Hatchová i její přátelé jako by pluli mimo hranice času a prostoru. Hodiny se nedodržovaly, pevné povinnosti neexistovaly, noc a den se přelévaly jedno v druhé a tvořily jediný příval zpožděných či popletených schůzek, takže to vypadalo, že se místo odpoledního čaje obědvá a hlučné večere často probíhají až po divadelním představení v pozdních nočních hodinách – a leckdy se protáhnou až do denního světla.

Chaosem jalových aktivit neustále protékal proud prapodivných, příživných existencí – manikérek, poradců v otázkách krásy, kadeřníků, učitelů bridže a francouzštiny či instruktorů „tělesné kultury“. Tyto postavy byly často nerozlišitelné od běžných návštěvníků, rekrutujících se z kruhů kolem paní Hatchové: chovala se k nim stejně jako ke svým hostům a oni se od nich často neodlišovali ani zjevem. Nejpodivnější se Lily zdálo to, že v této společnosti narazila hned na několik svých vlastních známostí. Původně předpokládala, a nikoli bez úlevy, že se na čas zcela vymanila z okruhu svých někdejších přátel a známých, ale brzy zjistila, že rozsáhlá osobnost pana Stancyho prolomi-